

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst 250 Din, večji inzerati petič 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Poostrena borba med KDK in hegemonisti

Tragičen vtis mogočne manifestacije v Sisku — Strah pred prodiranjem KDK v Srbijo — Nervoznost v hegemonističnih vrstah — Nadaljevanje zagrebske seje poslanskega kluba KDK

— Beograd, 23. oktobra. Beograjska politična javnost je še vedno pod težkim vtisom, ki ga je napravil veličasten shod KDK v Sisku. Beograjski tisk se bavi tudi danes izključno s tem shodom in komentira posamezne izjave govornikov. Vsi listi soglašajo v tem, da je shod v Sisku politično situacijo še bolj poostrel in da pričena sedaj odločilna borba za nadaljnje smernice državne politike. Izjave, ki so bile podane v Sisku, smatrajo v vseh beograjskih krogih za dokaz, da vztraja KDK na svojem dosedanjem stališču in da odklanja vsako sodelovanje s predstavnikmi sedanega režima odnosno četverne koalicije. Napoved še ostrejših borbe ne daje več nikakega upanja, da bi se nasprotja sčasoma omilila in da bi vendarle bili mogoči stiki med obema taboroma.

Z veliko nervoznostjo pričakujejo v Zagrebu rezultatov plenarne seje poslanskega kluba KDK, ki je pričela že v soboto ter se včeraj in danes nadaljevala. Postetovanja bodo zaključena bržkone že danes popoldne. V

Beogradu so o namenu teh posvetovanj razširjene najrazličnejše verzije. Splošno pa prevladuje prepričanje, da gre za dalekosežne sklepe, kar se da posneti že iz izjav govornikov v Sisku. Predvsem domnevajo, da bo KDK tokrat vsaj v glavnih obrisih točno fiksirala svoje stališče glede revizije ustave in bodoče ureditve države.

V demokratičnih krogih so radi zaostritve situacije zelo vznemirjeni. Ljuba Davidović in dr. Marinković sta imela danes dopolne triurno konferenco, na kateri sta razpravljala, kakor se izve iz njune okolice, o tem, kako stališče naj zavzame demokratska stranka na to, da KDK še vedno odklanja z njimi vsake stike. Dočim je Ljuba Davidović mnenja, da bi kazalo staviti KDK v imenu demokratske stranke konkretne predloge, se zavzema dr. Marinković za ohranitev četverne koalicije in za ostrejši nastop proti KDK, da bi se preprečilo razširjenje njene akcije na Srbijo. V beograjskih političnih krogih vzbuja namreč veliko raz-

burjenje dejstvo, da tudi v srbijanskih pokrajinah vedno bolj narašča simpatija za politiko KDK in da se tudi srbijanci vedno glasneje izjavljajo proti sedanjemu režimu.

To je tudi v glavnem povod, zakaj si v Beogradu tako krčevito prizadevajo utisniti akciji KDK značaj republikanizma. Računajo namreč s tem, da bodo na ta način odvrgli svoje pristajanje od KDK, češ da je proti monarhiji.

Pozornost vzbuja dejstvo, da se meročajni vladni krogi skrbno izogibajo vsaki izjavi o situaciji. Politični krogi smatrajo to za znak, da je vlada v popolni nejasnosti glede bodočnosti.

— Zagreb, 23. oktobra. Plenarna seja poslanskega kluba KDK se je danes dopolne nadaljevala in bodo posvetovanja bržkone zaključena šele danes popoldne, nakar bo izdano obvestilo za javnost. O dosedanjih razpravah čuvajo vsi poslanci najstrožjo tajnost. V političnih krogih pripisujejo temu posvetovanju veliko pozornost in pričakujejo zelo važnih sklepov.

Kaj pravi dr. Korošec o političnem položaju

Situacija ni rožnata, toda čas bo opravil svoje. — Zahteve KDK so ministrskemu predsedniku popolnoma neznane. — Inozemskega posojila brez KDK ne more dobiti.

Dunaj, 23. oktobra. Nedeljska »Neue Freie Presse« objavlja razgovor svojega beograjskega dopisnika z ministrskim predsednikom dr. Korošcem. Razgovor se je vršil povodom znane režimske proslave proboja solunske fronte. O notranje-politični situaciji je izjavil dr. Korošec sledeče:

»Brez nadaljnjega priznavam, da situacija ni rožnata. Po obžalovanju vrednih dogodkov in poletju — predvsem mislim atentat v Narodni skupščini — so se nasprotja med Srbi in Hrvatji ter med vlado in opozicijo tako zaostрила, da o premostitvi od danes do jutri ne more biti niti govora. Kljub temu pa ni vzroka presoja položaj pesimistično. V vsej državi vlada mir in tudi na Hrvatskem ni nemirov. Povsod gredo za svojim poslom, davki se plačujejo povsod redno. Parlament vrši svoj delovni program, četudi mora pri tem obžalovati odsotnost hrvatskih poslancev.

Zaenkrat s povratkom hrvatskih poslancev v Narodno skupščino pač ni računati. Po svojih javnih izjavah so se preveč eksponirali. Toda čas bo opravil svoje. Ne samo državi, marveč tudi narodu, predvsem pa hrvatskemu narodu je potreben mir za nadaljnji procvet. Boj kot, ki ga je proglasila koalicija, ni rodil onih rezultatov, ki so jih pričakovali. Ljudje, ki so sredi praktičnega življenja, presojajo važna vprašanja s svojimi realnimi vidiki. Nedavno se je vršila v Beogradu konferenca Trgovskih zbornic, ki so se je z rednimi izjemami udeležili tudi hrvatski zastopniki, kar je pač dokaz, da se v važnih življenjskih vprašanjih ne ravna po parolah, marveč upoštevajo resnične interese.

„Radi režima smo vedno bolj osamljeni“

Porazna sodba Joce Jovanovića o našem zunanje-političnem položaju. — »Sam obstoj države je v nevarnosti.«

— Beograd, 23. okt. V Doboju se je vršilo zborov, na katerem je govoril posl. Joca Jovanović, ki je naglašal, da vladajoče stranke priznavajo, da se nahaja država na robu propada, da ne upravljajo dobro državo, dočim so obetale zlate gore, ko so iskali pri seljakih volilnih krogih. Svojih obljub sedaj nočejo izpolniti. Brezmena so danes večja, kakor so bila prej. O zunanjem položaju je poslanec Jovanović izjavil, da so sedanji režimovci s svojo zunanjo politiko privedli našo državo tako daleč, da nimamo med sosedi nobenega iskrenega prijatelja. Ostala nam je edino le Francija, naša stara zaščitnica, ki pa se je tudi v zadnjem času oddalnila od nas. Nadalje je govoril o neprijateljskih mahinacijah Italije, kakor tudi o Albani in Bolgarski. Edino Rumunija se ni napram nam neprijateljsko razpoložena. Toda zaradi naših notranjih nepravil nam ne more ničesar pomagati. Zaradi pogrešk vladnih strank

smo ostali osamljeni in bogve, kaj bo jutri, ako nas napade Italija. Ljudje, ki upravljajo našo državo, so krivi tega stanja. Državne blaginje so prazne, oblast in vlada izgubljata ugled, v nevarnost prihaja sam obstoj države, vsled česar je potrebno, da pride uprava države v roke večine naroda, t. j. kmečkega stanu. Poslanec dr. Tupanjanin je napadal politiko Velje Vukičevića in agrarno politiko Vlade Andrića, ki podpira muslimanske veleposestnike. Posl. dr. Čeda Kokanović je obširno govoril o krvavem dogodku 20. junija v Narodni skupščini ter ostro obsodil umor hrvatskih narodnih poslancev. Tudi on je naglašal potrebo zmag kmečkega stanu v državi.

— Haag, 23. oktobra. Zaradi ponovnih napadov kitajskih pizatov na nizozemske parnike je vlada odredila, da bodo spremljali vse parnike v vzhodni Aziji vojaški oddelki.

Zasedanje mednarodne tarifne komisije na Sušaku

— Sušak, 23. oktobra. Tu zaseda mednarodna tarifna komisija, ki ji prisostvujejo delegati 22 železniških direktorij, parobrodskih ustanov in družb iz Jugoslavije, Italije in Madžarske. Našo državo zastopajo dr. Dragomir Marković, načelnik komercialnega oddelka generalne direktorije drž. železnice, dr. Ivan Manfreda, šef tarifnega oddelka generalne direktorije drž. železnice in dr. Bela Berner, predstavnik zagrebske železniške direktorije. Komisija je proučila vsa sporna vprašanja. Danes je konferenca razpravljala o direktni jugoslovensko-madžarski tarifi.

Odmev krvoprelitja v Cetinju

— Zagreb, 23. oktobra. Kakor znano, so pristajši dr. Spaha napadli mirne zborovalce v Cetinju povodom shoda KDK, pri čemur je prišlo do krvoprelitja. Režimovci skušajo sedaj zvaliti krivdo na KDK. Poslanski klub JMO je pred par dnevi izdal poseben komuniké, v katerem slika ves dogodek tako, kakor da so pristajši KDK napadli muslimane. Glede na to je podal posl. dr. Budisavljević, ki je bil na tem shodu glavni govornik, izjavo, v kateri naglašala, da so trditve IOM neresnične in da bo sodna preiskava, ki je v teku, dokazala, da se je dogodek odigral tako, kakor ga je naslikal v svojem poročilu poslanski klub KDK.

Praške slavnosti

— Praha, 23. oktobra. Včeraj so pričele slavnosti povodom proslave 10-letnice češkoslovaškega narodnega osvobodjenja. Proslavo je otvorila svečana iluminacija prestolice. Vse večje palače bodo ves teden osvetljevali velikanski reflektorji, razen tega pa bodo hiše skozi ves teden umetno razsvetljene. Številne prireditve bo zaključil svečan sprejem pri predsedniku republike v starodavnem praškem gradu, dne 28. oktobra.

— Beograd, 23. oktobra. Danes je odpotovala v Prago delegacija naše vojske, da prisostvuje proslavi 10-letnice češkoslovaškega narodnega osvobodjenja. Delegacijo vodi šef generalnega štaba general Petar Pešić.

Samomor radi smrti ruske carice-matere

— Varšava, 23. oktobra. Po žalni službi božji v pravoslavni cerkvi, ki se je vršila za pokojno carico-materjo, je skočil kozaki polkovnik Vasilij Čibokov, ki se je udeležil maše, iz nadstropja na cesto. Počila mu je lobanja ter je umrl v bolnici.

Povratek Zeppelina

— Newyork, 23. oktobra. Za povratno vožnjo »Zeppelina« je prejel dr. Eckener doslej že nad sto prošelj za karte. Pripuščenih pa bo samo 12 potnikov. Vsak vozni listek bo stal 3000 dolarjev (160.000 Din). »Zeppelin« bo bržkone v ponedeljek zapustil Ameriko in krenil proti Evropi. Po kateri poti bo šel še ni določeno, ker je to odvisno od trenutnih vremenskih prilik.

Vlomilske in požigalske tolpe na poslu

Velik vlom v Tržiču pri Mokronogu. — Zločinci so odnesli za 100.000 Din blaga. — Požig v Zagorici pri Bledu.

Ljubljana, 23. oktobra. Dolenjsko in Gorenjsko so zadnje čase poplavlili nevarni zločinci, temni elementi, klaviteži in požigalci. Ta sodrga strahuje prebivalstvo obeh pokrajin, požiga, krade in rop. Ne mine skoro dan, da ne bi pripele v Ljubljano vesti o drznih posrečenih ali poskušenih in neposrečenih vlomih ter o požigih na Gorenjskem. Dočim na Gorenjskem uganja svoje ogabno početje dobro organizirana požigalska tolpa, strahuje vso Dolenjsko nevarna družba svedrovcev, in vlomilcev. Res skrajni čas je, da oblasti ukreduje vse potrebno in zavarujejo prebivalstvo pred početjem brezvestnih banditov. Danes smo zopet prejeli poročila o novih požigih na Gorenjskem in o dveh drznih vlomih na Dolenjskem.

Tako je bil danes ponoči izvršen neverjetno drzen vlom v Tržiču pri Mokronogu. Okoli polnoči se je pripeljala — baje z avtomobilom — večja družba vlomilcev pred lokalno tvežjo Marije Okornove, ki je najimovitejša trgovka v vsem okraju. Tolpa je snela dvojne okene in vdrla v lokal. Trgovino so drzni vlomilci skoro popolnoma izpraznili, toda izbrali so samo boljše blago. Zdi se, da so bili specialisti za manufakturno in da so dobro poznali razmere v hiši. Nabrali so za približno 100.000 Din manufakturnega blaga in s težkim tovorom, ki je tehtal najmanj 500 kg, izginili v temno noč. Sosedja okradene trgovke zatrjuje, da je čula ponoči brnenje avtomobila, ki je stal blizu trgovine.

Poleg blaga so vlomilci odnesli tudi 1000 Din in še več drugih malenkosti. O drznem vladu, ki so ga odkrili šele danes popoldne, so bili obveščeni orožniki, ki so začeli intenzivno zasledovati vlomilce, za katerimi pa zaenkrat ni nobenega sledu. Tolpa je pustila v trgovini samo vlomilsko orodje in star dežnik. Morda bo to orožnikom ali policiji služilo pri nadaljnjem zasledovanju vlomilcev.

Iz Tržiča nam naknadno telefonično poročajo, da je vlom v lokal trgovke Okornove nedvomno eden največjih, kar jih pomeni kriminalna kronika Dolenjske. Toda zdi se, da vlomilci s svojim plenom ne bodo prišli daleč, zakaj orožniki so jim že za petami. Sled vodi v gozd nad Tržičem. Orožniki z Mokronoga in Krmelja so se združili ter z vso vneto nadaljujejo poiz-

vedovanja za vlomilci. Kakor nam poročajo, je ista tolpa najbrž vlomila tudi 5. okt. v tamošnje farno cerkev in odnesla srebrno monštranco ter kelih s ciborijem vred. Prebivalstvo je zelo razburjeno in ogorčeno nad drznostjo vlomilske tolpe.

Zdi se, da je vlom izvršila prav ista tolpa, ki je v noči od sobote na nedeljo posetila gostilničarja Zagaria v Stopičah pri Nove mmostu. Tudi tam so imeli lopovi srečo in so odnesli bogat plen. Orožniki so prosili ljubljansko policijo, da jim pošlje policijskega psa na pomoč. Pes pa je bil baš poslan na Gorenjsko v zadevi umora dijaka Hristovića.

Kakor smo že poročali, so orožniki na Bledu prešli pred dnevi anonimno pismo, da bo na Bledu in v okolici v najkrajšem času še štirikrat gorelo. Ta vest je vse prebivalstvo, ki se zaveda, da požigalci le preradi izpolnijo svoje grožnje, navdala s novim strahom. Zato je prebivalstvo blejske okolice več dni zaporedoma stražilo svoje domove, pa tudi gasilci so imeli permanentno službo. Toda kljub čuječnosti in permanentni službi gasilcev in orožnikov je te dni v blejski okolici zaporedoma dvakrat gorelo. Prvi požar je izbruhnil, kakor smo že poročali včeraj, pri posestniku Valantu na Lescah. Ni se pa še poglobila vest o tem požaru, že je v noči od nedelje na ponedeljek začelo goreti pri posestniku Kebru v Zagorici. Kakor običajno, je začelo goreti okoli 1. zjutraj in sicer v gospodarskem poslopiju. Ogenj se je širil z bliskovito naglico, toda k sreči so ga opazili službojči stražniki požarne brambe. Ogenj so kmalu ugasili, vendar ima Keber okoli 30 tisoč Din škode. Gospodarsko poslopije je namreč pogorelo do tal.

Da je bil tudi ta ogenj podtaknjen, je izven vsakega dvoma. To dokazuje že dejstvo, da je izbruhnil ponoči in v gospodarskem poslopiju. Dozaj je namreč pri vsakem požaru skoraj vedno začelo goreti v gospodarskih poslopijih, kjer se ogenj radi nakopičene krme naglo razširi. Prebivalstvo Bleda in okolice je obupano in zbežalo, kajti kljub čuječnosti podlemu zločincu ne morejo do živga. Skrajni čas je, da se zganje oblasti in da primerno pomnože straže, dokler je bodo požigalci v rokah pravice.

Samostojni demokrat — župan v Velikem Bečkereku

— Veliki Bečkerek, 23. oktobra. Danes so se vršile v Velikem Bečkereku županske volitve. Radikalci so si na vse mogoče načine prizadevali, da bi zagurali večino za svojega županskega kandidata. Ko pa so morali uvideti, da so osamljeni, so skušali v zadnjem hipu volitve odgoditi. Z ogromno večino je bil izvoljen za župana voditelj SDS dr. Pera Erdeljanov. Prebivalstvo je prirejalo novemu županu navdušene ovacije. Predsednik KDK Svetozar Pribešević mu je brzojavno čestital.

Šahovski turnir v Berlinu

— Berlin, 23. oktobra. V desetem kolu mednarodnega šahovskega turnirja so bili doseženi rezultati. Capablanca in Niemcovič sta se po 16 potezah zedinila za remis. Bolj živahno je potekala partija med Marshallom in Rettim, kjer je prišlo sredi igre do blokacije, pri kateri sta se nasprotnika po 33 potezah zedinila za remis. Igra Rubinstein — Spielmann je bila prekinjena v slabši poziciji za Rubinsteina. Tartakower je bil danes prost. Stanje po desetem kolu Capablanca 5 in pol, Spielmann 4 (2 v poziciji za zmago), Reti 4 (2 v poziciji za poraz), Niemcovič 3 in pol (2), Marshall in Tatrakower 3 in pol in Rubinstein 2 (2) točki. Višee partije bodo odigrane danes.

Drobiž z vseh strani

— Vincennes, 23. oktobra. Izpod podrte nove stavbe so danes potegnili 16. truplo. Zasute so še štiri osebe.

— Grenoble, 23. oktobra. Ko so napolnjevali avtomobil z bencinom, je nastal požar, ki se je razširil na 15 poslopij. Človeških žrtev ni bilo.

— Tokio, 23. oktobra. Povodom prihoda nemškega letalca Hünefelda je japonska vlada odredila petdnevne velike slavnosti.

— Casablanca, 23. oktobra. Pri Tarrulidu so napadli roparji tovorni avtomobil, ranili enega Evropeca, drugega pa odvedli. Orožniki so usmrtili dva roparja, štiri pa prijeli.

— Tokio, 23. okt. Vlada objavlja japonsko noto z dne 7. septembra, s katero sprejema Japonska francosko-angelski pomorski dogovor, vendar pa zahteva ponovno, naj pride v dogovor klavzula glede križark in velikih podmornic.

Iz ljubljanske kronike

Danes je bil zopet miren dan na ljubljanski policiji. Prijavljena ni bila nobena tatvina, ne vlom. Nekaj preglastic so delali policiji pijančki, ki so bili ponoči precej glasni. Trije so bili aretirani, med njimi eden, ki je sinoči delal velik kraval v Šenlburgovi ulici in vzbujal splošno pozornost pasantov. Stražnik je imel precej posla, predno ga je ukrotil.

V Bohoričevi ulici je policija aretirala neko prostitutko, v čije stanovanju so se odigravale orgije kar na debelo. Ženska je osumljena tudi zvodništva. Podrobnosti o aretaciji te Venerine svecnice ne moremo priobčiti, ker preiskava še ni končana.

Danes popoldne se je pred policijskim poslopijem zopet ustavil »Zeleni Henrik«, ki je pripeljal različno robo. Baje gre za tihotapsko blago, kajti med zavoji je bil cizaretni papir in slično tihotapsko blago. Tovor, ki ga je pripeljal »Henrik«, je bil precej velik. Trkrat ali štirkrat so nesli stražniki več paketov in zavojev z voza.

Včeraj je drzen tat odpeljal kolo uradniku zavarovalne družbe »Jugoslavija« Edvardu Antosiewicz, znanemu sokolskemu prvaku. Kolo je bilo znamke »Styria« in vredno 1800 Din.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 0—32.8275, Berlin 13.55—1358 (13.565), Bruselj 0—7.9144, Budimpešta 0—9.927, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.9874—8.0174 (8.024), London 275.78—276.58 (276.18), Newyork 56.845—57.045 (56.945), Pariz 221.37—223.37 (222.37), Praha 168.37—169.17 (168.77), Trst 297—299 (298).

Elektri: Celjska 158—0, Ljublj. kred. 128—0, Prastrediona 920—0, Krediti zavod 175—0, Vevče 110—0, Ruše 260—280, Stavbna 56—0, Sešir 105—0.

Les: Tendence nespremenjena. Zaključena sta bila 2 vagona frizov.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 800.15, Berlin 13.565, Budimpešta 9.93, London 276.18, Milan 298, Newyork 56.945, Pariz 222.5, Praha 168.77, Curih 1095.6.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1285, Dunaj 73.05, Budimpešta 90.58, Berlin 123.80, Praha 15.395, Milan 27.215, Pariz 20.29, London 25.195, Newyork 519.65.

Ubijalci parlametarizma

V stopinjah beogradskega parlamenta. — Zakaj se SLS v ljubljanski oblastni skupščini brani obsoditi umore ljudskih zastopnikov? — Nemoralnost in nasilje klerikalnih voditeljev

Včerajšnji dogodek v ljubljanski oblastni skupščini, zaradi katerega je njen predsednik dr. Natlačen izključen posl. inž. Zupančič od 8. sej, je popolnoma razgalil miselnost ljudi iz SLS. Opozicija je vložila predlog resolucije, ki obsodila zločin v Narodni skupščini ter obžaluje, da je bil osramočen naš parlamentarizem in ponižan ugled naše države. Nobena stranka se ne napada v tem predlogu resolucije, obsodila se samo krvavi zločin, čigar žrtve so postali trije voditelji bratskega hrvatskega naroda.

Človek bi pričakoval, da bi večina ljubljanske oblastne skupščine pustila, da se vloženi predlog obravnava, kakor je parlamentarna običaj in kakor to predpisuje poslovnik, da bo pustila, naj gre svojo določeno pot in se mu končno še pridruži. To bi tembolj pričakoval, ker so predstavniki SLS urbi et orbi naznanjali, da je bil zločin Puniše Račića delo posameznika, s katerim nimajo ali vsaj sedaj nočejo imeti nobene zveze.

Ako bi se klerikalci čutili povsem neprizadeti pri krvavem dogodku v beogradskega Narodni skupščini, bi prav gotovo ne imeli nobenega povišja za svoje večerajšnje razburjenje in bi predsednik dr. Natlačen stopal s predlogom, kakor to predpisuje poslovnik.

Razen tega ni šlo včeraj za sprejetje odobranega predloga, ampak predvsem zato, da postopa predsednik skupščine v obravnavanju predloga po poslovniku. Predsednik dr. Natlačen predloži ni hotel navesti v pričetku seje pred prehodom na dnevni red, kakor bi moral po poslovniku, klub zahtevi posl. inž. Zupančiča, niti ni po predsedniškem poročilu odredil glasovanja, ali naj se predlog prečita, kakor je to zahtevala opozicija. Še več, predsednik skupščine ni niti dopustil debate o svojem postopanju, ki je bilo v nasprotju s poslovnikom.

Da bi »Slovenec« prikril nelogično in neumljivo postopanje predsednika oblastne skupščine in klerikalne večine, piše, da je bil »hujškaški«, ker predstavila »nesramno politično izkoriščanje smrti hrvatskih poslancev«. Ali se gospoda pri »Slovencu« ne zaveda, da bi tega »političnega izkoriščanja« ne bilo, ako bi predsednik postopal pravilno in ako bi morda klerikalna večina že takoj ob početku seje ali pa vsaj predsednik v svojem poročilu obsodil umor ljudskih zastopnikov, ki so vršili svoje parlamentarne dolžnosti. To bi bilo klerikalni večini tem lažje, ker piše danes sam »Slovenec«, da je »tudi SLS ta umor že odločno obsodila in da je bil aretiran Puniša Račić na povelje šefa SLS«, pri čemer imamo samo to pripomniti, da je prišel Puniša Račić sam šele kakih 6 ur po umoru k notranjemu ministru dr. Korošcu, ki ga seveda ni mogel skriti v pričo poslancev KDK.

Mi smo včeraj predlog, ki ga je opozicija vložila, objavili v celoti in javnost se je lahko prepričala, da ni bil prav nič huj-

škaški in da bi ga tudi klerikalna večina prav lahko odobrila ali pa vsaj z njim postopala tako, kakor predpisuje poslovnik. Pri tem moramo tudi omeniti, da se klerikalna gospoda prav slabo razume na poslovnik, ki ga je sama sestavila, kajti »Slovenec« piše, da je bil »famosni predlog opozicije stiliziran tako, da ga nobena resna stranka ni mogla sprejeti« in da »skupščina ni mogla storiti drugega ko da hujškaški predlog odkloni«. »Slovenec« v svojih komentarjih niti ne ve, da vloženi predlog še ni bil odklonjen, da se je moral odkazati pristojnemu odseku, da bo moral priti še v razpravo skupščine in da je šlo predvsem zato, da se ne krši poslovnik, da se predlog prečita in če mogoče doseže, da ljubljanska oblastna skupščina na svojem prvem sestanku po umoru v Beogradu enodušno obsodi krvavi zločin.

Ker sta večina in njen predsednik hotelo malo preiti preko vsega, ni čuda, da po posl. inž. Zupančiču ugovoril: »Če ne boste čitali predloga in obžalovali umora, smatram, da se večina solidarisira z beogradskega Puniše Račića«.

Zaradi teh besed, ki so povsem logičen zaključek postopanja klerikalne večine, je predsednik izključil posl. Zupančiča od 8. sej oziroma za 8 dni od seje oblastne skupščine, s čimer je samo primerno kronal svoj nastop. Na stvari ne izpreminja prav nič dejstvo, da »Slovenec« potrjuje izjavo posl. inž. Zupančiča, o čemer se bo seveda še govorilo.

Tudi v Narodni skupščini so pričeli najprej pokojnega Stjepana Radića izključevati od skupščinskih sej, ker je režimovcem povedal par bridkih in resničnih in obraz, nato pa so pričeli padati strelji, ker rodi zlo vedno le samo zlo. Kakor se zdi, hoče klerikalna večina tudi v kranjskem parlamentu hoditi po stopinjah svojih predstavnikov v beogradskega parlamentu. Jabolko ne pade daleč od drevesa. Zato tudi proglasa »Slovenec« obsodbo umora za hujšanje ter označuje za »parlamentarno delo« izključevanje poslancev, ki obsodijo umore ljudskih predstavnikov, ki niso bili izvoljeni s pomočjo policije.

Včeraj so se klerikalci v ljubljanski oblastni skupščini pokazali take, kakršni so v resnici. Razburila jih je najmilejša obsodba umora pravih ljudskih zastopnikov v Narodni skupščini, v kateri še nadalje sodelujejo po krvavem zločinu v družbi tovarišev in pristašev Puniše Račića. Kakor s pomagali ubijati v Beogradu parlamentarizem, tako ga ubijajo tudi v Sloveniji s surovo silo.

Včerajšnji dogodek v ljubljanski oblastni skupščini bo našemu ljudstvu še bolj odprl oči, da bo spoznalo pravo moralno vrednost klerikalnih voditeljev, in ako trdi »Slovenec«, da se klerikalna večina nahaja na pravi poti, mora potrditi v toliko, da se SLS res nahaja na pravi poti v pogubo. Naše ljudstvo je po ogromni večini še pošteno in bo ob pravem času obsodilo nemoralnost klerikalnih voditeljev.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Tajna poneverjenega denarja. — Filozofija ga je gnala v smrt. — Zločin zagrebskega pohotneža. — Kako je umrl krvnik Mausner. — Tatvina volilnih kroglic.

Včeraj je madžarska policija pripeljala iz Segedin v Subotico pobelega defraudanta Borivoja Plavšiča, živsega občinskega blagajnika v Berkešu, ki je poveril večjo vsoto občinskega denarja. Mož je bil l. 1926. izvoljen za občinskega blagajnika s plačo 1800 Din. V Berkešu je prišel predlaskim tudi beležnik Radič Davidovič, ki je imel mnogo večjo plačo nego niemu podrejeni blagajnik, vendar ni mogel živeti tako udobno in razkošno kakor on. V blagajni je vedno primanjkovalo denarja. Občina ni imela velikih dohodkov. Pred meseci je hotel sresti poglavar v Šidu pregledati blagajno v Berkešu, ker je čul večne pribojbe, da ni denarja. Ko je blagajnik zvedel o tem, je vzel iz občinske blagajne 100 tisoč Din in pobežnil. Blagajnik se je napotil do Šida peš, odtod se je pa odpravil z avtomobilom v Illok in Novi Sad, od koder se je odpeljal zopet z avtom do meje in jo prekoračil pri St. Kanižu. Naša policija je izdala za njim tiralo in madžarske oblasti so ga ujele v Segedinu in ga izročile naši policiji. Ko so ga zaslišali, je Plavšič izjavil, da so ga madžarski obmejni stražniki prijeli, ko je hotel čez mejo, in so mu odvzeli ves denar. Nato so ga pustili čez mejo. V Segedinu so ga zaprli za osem dni in ga nato odvedli v Novi Sad. Policiji se je zdel Plavšič sumljiv in začela se je zanimati za njegovo preteklost. Blagajnik je izjavil, da se ne piše Plavšič, temveč Vojin Radaković in da je rodom iz Sremske Mitrovice, kjer je stalno živel. Iz Sremske Mitrovice so sporočili, da tam Radakovića sploh ne poznajo. Blagajnik je slednjič priznal, da se piše Plavšič in da je poveril denar, toda izgovarja se, da so mu ga na madžarski meji zaplenili obmejni stražniki. Domneva se, da je defraudant denar skril. Policija poizveduje za stražnike, ki so baje defraudantu zaplenili denar.

svojemu poklicu, ki ga je ljubil nad vse. Fuks je dovršil štiri razrede srednje in dva razreda trgovske šole. Mlad študent se je začel pečati s filozofijo, ki ga je popolnoma prevzela. Ker je bil inteligenčen se mu je pristidila trgovska šola z njenim dvojnimi knjigovodstvom in jo je zapustil. Hotel je nadaljevati študije na gimnaziji in se posvetiti samo filozofiji. Toda to se mu ni posrečilo, ker ni imel sredstev, da bi sam preživel in študiral. Bil je vedno nezadovoljen in že lani je rekel svoje mu očetu: Ne izplača se živeti. To, kar bi rad, ne morem postati, zato si bom končal življenje. Mladi Valter ni hotel več v trgovsko šolo in je stopil v službo pri nekem privatnem podjetju ter je še naprej proučeval filozofije Kanta, Schopenhauera, Nietzscheja itd. Zopet je mladenič stopil k očetu in mu je dejal: Življenje me ne veseli več. Trgovcem nočem biti, zato se bom usmrtil. Včeraj je mladi Valter res končal svoje življenje. Valterjev oče je šel v kavarno in povabil seboj tudi sina. Ta je pa odgovoril, da mora najprej k prijatelju in da pride pozneje v kavarno. Valter je bil dobro razpoložen. Navil je gramofon in nihče ni šutil, da se v srcu poslavlja od življenja. Ko ni bilo nikogar v hiši, je mladenič stopil v sobo svojega brata, ki je na potovanju, in si je poglaval kroglo v senice. Ko so roditelji prišli iz kavarne, so našli vrata sinove sobe odprta in so mislili, da je sin zunaj. Mrtvega mladeniča je našla šele služkinja drugo jutro, ko je hotela pospraviti sobo. Našla je Valterja mrtvega v mlaki krvi. Ustrelil se je z očetovim samokresom. Oče je izjavil, da mu je samokres izginil že pred meseci. Iskali so ga povsod, pa ga niso našli. Valter ga je imel skritega v svoji sobi. Tragična smrt 18letnega mladeniča je vzbudila v Zagrebu splošno sočutje.

Na Novi cesti v Zagrebu je bil izvršen zverinski zločin, katerega žrtev je postala 12letna deklica. Oče deklice delal v neki tovarni in ima majhno trgovino z drvmi, ki jo vodi njegova žena. Zjutraj je mati poslala hčerko Magdaleno z vozičkom drv k trgovskemu po-

močniku Čedu Dimitrijeviću. Ta stanuje s svojo ženo tudi na Novi cesti. Deklica je zavozila z drvmi na dvorišče in pomočnikova žena ji je pomagala znesti drva v stanovanje. Kmalu je deklica pritekla iz pomočnikovega stanovanja vsa zmršena, objokana in krvava. Na stopnišču so se poznali za njo sledovi krvi. Ko jo je mati vprašala doma, kaj ji je, je deklica odgovorila, da jo je neki gospod pretepal. Vrgel da jo je na posteljo. Mati je takoj vedela, kaj se je deklici zgodilo in je pohitela k Dimitrijeviću. Na vprašanje obupane matere, kaj je naredil z njeno hčerko, je molčal, njegova žena se je pa izgovarjala, da ni bila doma, ko je deklica pripeljala drva. Stražnik je medtem že zvedel za strašen zločin in je pomočnika odvedel pred deklico, ki je potrdila, da je to gospod, ki jo je pretepal. Deklica je povedala natančno, kaj se je z njo zgodilo v stanovanju Čede Dimitrijevića. V stanovanju je trgovski pomočnik najprej nekaj pošepnil ženi na uho in nato deklico vlekli v sosedno sobo ter zaprl vrata. Nato jo je vrgel na posteljo in ji zapretel s puško, da jo ustrelji, če ne bo molčala. Ko je zverinski trgovski pomočnik uvidel, da ne more več tajiti, je priznal, da je on deklico oskrnil. Prosil je mater, naj mu oprosti in ji je obljubil denarno odškodnino, ki bi jo plačeval v mesečni obrokih. Detektivski so preiskali njegovo stanovanje in so našli okrvavljeno posteljo in samokres, s katerim je grozil deklici.

Iz Sarajeva poročajo, da je umrl tamkaj znani Florijan Mausner, ki je bil edini krvnik v naši državi. Včeraj je Mausner obiskal svojega brata, ki je mestni konjač v Sarajevu. Ko je krvnik stopil v bratovo hišo, je začel tamati, da se ne počuti dobro. Vendar je postal kmalu dobre volje in se je za mizo pogovarjal z bratom in njegovo ženo. Med pogovorom je postal krvnik ponovno slabo. Omalhal je za mizo in se zgrudil na tla. Njegov brat je priskočil, da bi mu pomagal, toda bilo je že prepozno. Krvnik je bil že mrtev. Zdravnik je mogel ugotoviti samo smrt. Krvnika je zadel srčna kap. Mausner je bil rojen v Varaždinu in je bil star 56 let.

Včeraj je bil v Sarajevu aretiran sluga sreskega poglavarstva Jovo Stojić. Aretacija je vzbudila v mestu veliko senzacijo. Sluga je imel namreč nalogo, da prešteje in porazdeli volilne kroglice za volitve 28. t. m. v Sarajevu na posamezna volišča. Sluga je pa vtaknil nekaj volilnih kroglic v žep in jih je potem razkroval po mestu. Zato so ga aretirali in preiskali njegovo stanovanje. Našli so večje število kroglic, ki jih je mož ukradel.

Prosveta

Čapek: Stvar Makropulos

Čapek pripoveduje v uvodu svoje knjige »Ves Makropulos«, da se je bavil s to snovjo še pred R. U. R., in sicer v obliki romana. In menim, da bi bil storil bolje, ako bi bil ostal pri obliki romana, nego da je snov podal v obliki komedije. Stvar bi bil psihološko, čustveno in razumno poglavlje bil ter vsestranski utemeljen; v komediji z 92 stranmi, izmed katerih pa se na podstavi še okoli 20 izpušča, se taka snov pač ne da izbrati niti poslušalcu dovolj približati. Sam avtor sodi o tej komediji, da je »menarčna več«, stvar torej, ki je niti sam posebno ne ceni.

Baje pa to komedijo često igrajo, zlasti v Pragi. Emilia Marty, glavna vloga, zahteva igralko, ki ni bila čudovito krasna, šarmantna kakor plamen, razburljivo očarljiva, da vsak možki ob pogledu nanjo kar takoj poblazi, »se vzpne kakor zver.« Menim, da je težko najti tako igralko, ker take ženske so menda sploh le v fantaziji. Kajpada je na drugi strani zopet res, da se smatra vsaka igralka, ako že ne za tako razburljivo krasno, pa vsaj igralsko, umetniško tako močno, da lahko igra celo Emilijo.

Gospa Danilova si jo je tudi sama izbrala za svoj jubilej; mislim pa, da je prezrla glavno reč: da je uloga notranje puha, čustvena prazna, da Emilia niti ni posebno inteligentna ali prebrisana in da zato z Emilijo niti igralski ne bo mogla podati vse svoje umetnosti.

Igra je zanimiva in silno napeta v 1. dejanju, že v 2. dejanju strmo pada, v 3. dejanju pa se mnogo govori in celo precej plitko govoriči ter človek edva čaka za ključka; odhaja pa s predstave z občutkom, da je bil v pričakovanju opeharjen.

Že sama Emilia, ki je vlekla svoj 337 letom naivna, nerodna in dokaj sirova ter predvsem neverjetno plitka, izgublja zanimanje in simpatije od »rizora do prizora.« A tudi večina ostalih oseb se vede in govori, kakor se današnji inteligenčni višje omike ne vede in ne govori. Nasilnega premetavanja in stikanja za papirji v 3. dejanju pa je nesposoben tudi najbolj brutalen pravnik.

Priznat moram, da se je režiser g. prof. O. Sten resno potrudil, da bi podal čim bolj zanimivo predstavo in jo je opremil tako, kakor zasluži le najbolj seriozno literarno delo. Gledališka slikarna je producirala dekoracije, ki so že same zase vredne, da si jih človek ogleda.

baretu ali še čemu nižjemu za popolnoma nemogoč okus. Slavna primadona v českem velikem mestu ne najde ali vsaj ne vzame takega hotela s takimi sobami!

Pozabil sem zgoraj opozoriti še na kup knjig, ki štrli pod strop čisto na skrajnem oglu in robu registrature. Tisti kup je optično čisto nemogoče izrisati, človeka le nervozira in bi moral takoj zropotati na tla.

Da je vse skupaj neverjetno, torej tudi milijé? Tega pisatelj ni hotel, ker je vse dejanje in so vse osebe (razen Emilije) realistično sodobne. Menim torej, da je bil ves trud g. režiserja, slikarja in delarne ne le odveč, nego tudi predrag in naporno usmerjen... Ako dajemo igro v Pragi prav tako in ako je avtor s tem zadovoljen, mi niti to ne imponira in se držim knjige, ki mi je edina merodajna.

V ostalem je bila predstava prav dobra in so se vsi sodelujoči za igro potrudili. Ga. Avgusta Danilova je nastopala v krasnih toaletah, ki so jih dame občudovale, ter je igrala z vsemi registri svojega velikega rutine bogatega znanja. Postavila je zanimivo, imponujočo osebnost. Le v dikciji bi si želel manj stakatanja. Naravnost ji je bil vedno vzor, zlasti v govorici. Ta pa ni bila na višku.

Krepko, jekleno figuro je podajal z dr. Frusom g. Levar v izvrstni maski; simpatičen Janko, ki se iz malo razumljivega vzroka ustrelji, je bil g. Jan, izvrsten Gregor g. Rogoz, imeniten tip degeneriranca Hanka Šendoffa je igral g. Kralj, agilni advokat dr. Kolenaty je bil zopet prav simpatični g. Škrbinšek, prijeten starček idealist, solistator Vitek je bil g. Lipah in ljubka, gorka ljubinka Kristinka ga. Mira Danilova. Fr. G.

G. Josip Križar gost v ljubljanski operi. V četrtek, dne 25. oktobra se je v ljubljanski operi Gounodova opera »Faust« za abonente reda D. Pri tej predstavi je vlogo Mefista znani in priljubljeni basist g. Josip Križar iz Zagreba, ki priteva vlogo Mefista med svoje najboljšje pevske in igralske vloge. Brez dvoma je marsikomu ostal v neizbrisnem spominu še izza svoje g. lanskega gostovanja v tem delu. Ostala zasedba je sledeča: Margaret poje gospa Vilfan - Kumečeva, Marlo — gđ. Španova. Sida — ga. Poličeva, naslovno vlogo Favsta — g. Banovec, Valentina — g. Janko in Wagnerja — g. Perko. Pri predstavi sodeluje tudi baletni zbor pod vodstvom g. Golovina.

Opozorjamo na koncert slavnega čeliste Caspar Cassada, ki se vrši v petek, dne 26. t. m. v ljubljanski univ. dvorani. Vsi največji svetovni časopisi in njihovi kritiki so polni hvale o umetniški igri in interpretaciji odličnega umetnika. Ne moremo prebrati čisto, moč in milino tona, ki ga izvaja na svojem kraljevskem instrumentu. Program je izredno bogat ter bo nudil v vsakem pogledu dovolj umetniškega užitka. Cassad koncertira tudi v Mariboru in sicer v četrtek, dne 25. t. m. Na klavirju ga spremlja ga. Berta Jahn - Beer z Dunaja. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

Originalna ideja pariškega novinarja

Preteklo nedeljo se je na mostu Pont de Carrusel v Parizu pa tudi na obeh obrežjih Seine kar trlo radovednih gledalcev. V Seino je skočil z mosta neki možki in se je obupno boril z valovi. Bil je to prebrisani pariški reporter Sansoul, ki se je hotel osebno prepričati, koliko časa rabijo gasilci ali pa policija in sploh kako se potrudijo ljudje, da rešijo samomorilnega kandidata. Dogodek je pač edinstven v pariški kroniki. Da prisluskujejo novinarji in reporterji takim pogovorom, da izmaknejo tu pa tam diplomatske listine, da že ob 6. zjutraj stoje pred ministrskimi sobami, da se prepričajo, če so gospodje že vstali, ni nobeno junštvo več, niti posebna senzacija. Sansoul je pa dokazal, da so pariški novinarji menda najbolj podjetni, da prekašajo celo ameriške, če je treba, in zato je tvegal svoje življenje.

Bilo je okoli 10. dopoldne. Nad Seino je še ležala megla, na mostu Pont Carrusel pa je vladalo pestro vrvenje. Ta čas se je Sansoul vzpel na ograjo, za hip je še kolebal v zraku — baš toliko, da ga je lahko naročeni operater fotografiral — potem se je pa junaško poglaval v valove.

Voda je bila zelo mrzla, toda podjetni reporter odnosno dozdevni samomorilni kandidat je začel takoj plavati. Ljudje so drveli od vseh koncev in krajev k reki. Ženske so prestrašeno kričale in omedlevale, možki so pa mirno gledali, kako se podjetni novinar bori za valovi. Samo eden se je zganil in je naglo skočil k bližnjemu telefonu. Čez deset minut je imel zvezo s policijo. Za Pariz je to precejšnja hitrost. Ženske so se objemale in zdelo se je, da nikakor ne morejo prikriti veselja, da so priče samomora iz nesrečne ljubezni. Naravno, da se nihče ni spomnil, da bi vrgel v vodo rešilni pas. Pariški prefekt je namreč nedavno odredil, da morajo biti na vseh mostovih pritrjeni rešilni pasovi. V splošni zmedbi pa nihče ni videl rešilnega pasu. Skupina žensk, ki so stale okoli omare z rešilnim pasom, je namreč omario zakrivala. Sele ko je radovedno množico opozoril reporter sam in pokazal z roko na kraj,

kjer je bil rešilni pas, so ženske napravile prostor nekemu moškemu, ki je dozvedel samomorilcu naglo vrgel pas. Reporter je v zadnjem hipu ujel pas, toda iz valov ga niso hoteli potegniti. Čakali so, da pride policija. Prišel je stražnik in dolgo je trajalo, predno so mu ljudje raztolmačili, kaj se je zgodilo. Medtem je pa že vzel vsega prezebllega novinarja na svoj čoln neki ribič. Kmalu je privozil s polno paro motorni čoln s policijo.

Reporter je bil radi oviranja prometa in radi motenja miru obsodjen na 200 frankov globe. Zato ni hotel prefektu čestitati k namestitvi novih rešilnih pasov in tudi policiji je pozabil čestitati k nagli in izredno spretni intervenciji.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Torek 23. oktobra 1928: katoličani Ivan; pravoslavni 10. oktobra, Evlampije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: »Teror«.

Kino Ideal: »Mornarska svatba«.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dumajška cesta, Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

Hašk v Ljubljani. V nedeljo igra zagrebški Hašk proti ljubljanski liri. Hašk nastopi s svojim kompletnim moštvom in zato bo tekma med liri in ter bivšim zagrebškim prvakom nedvomno nudila velik užitek.

Dom Poljski nad Adrijo. V Ljubljani. Kakor smo že svojčas poročali, se je pred 10. meseci v Varšavi ustanovila kooperativa za zidanje »Poljskega Doma nad Adrijo«. Kupuje že svet na otoku Šolti pred Splitom; teren je deloma že razporečen. Temeljni kamen je bil položen junija meseca. Te dni se pripelje več izletnikov tega plemenitega slovenskega podjetja v Jugoslavijo in sicer najprej v Ljubljano. »Dom Poljski« se je v Varšavi odlično udeleževal sprejema Glasbene Matice in zato je potrebno, da bi se Poljaki tudi v Ljubljani čutili kakor v »Domu Poljskem pod Triglavom«. Izletniki bodo v Ljubljani najbrže dne 27. oktobra. Na čelu podjetja je ing. direktor Josip Mikulowski.

Pa si pomagaj

Pepe iz uredništva bo kontumaciran, če ne bo spravil svojega jezika v sklad z narodnimi svetinjami in ljudskimi šegami. Včas se mu preveč zaleti iz grla in je polje joj na vse strani. Postavim tisto z novimi hišami in lesenimi barakami bi že ne smelo v javnost, kajti je panika in zamera neizogibna. Pa tudi zastran električne napeljeve bi lahko držal jezik za zobmi, da bi se javnost ne pohujševala. Pa ga ne more in mora potožiti svojo zadrego. Doma ima mizo in električno leščerbo s stikalom na nasprotni steni, tako da mora napeljati žico čez svo sobo in skakati čez njo, če hoče sesti za mizo. Pa je poklinal monterja, da bi mu napravil stikalo koj nad mizo. Jok, je dejal monter, ne boš. Mesti očetje skrbje za telesni in duševni blagor vsega mesta in ne puste kar tako napeljavati leščerbo po sobah, da ne bo kratkih stikov in eksplozij in smrtnih tragedij. Najprej da je treba napraviti floris stropa in stroporis stene, potem pa vložiti prožno in šele če bo oboje odobreno, da bo lahko Pepe imel stikalo za leščerbo nad mizo. Pa si pomagaj, če ne puste prenašati stikal iz kota v kot.

Obsojeni obrekovalci

Zanimiva tiskovna obravnava.

Danes se je moral zagovarjati pred deželno kom. tiskovnim sodiščem Tone Protnik, odgovorni urednik tednika »Enotnost«, ker je v 34. številki tega lista dne 14. septembra letos priobčil članek pod naslovom: »Orjuna — razkrinkana kot tolpa razbojnikov«, v katerem piše o ustreljenem Egidiju Pericu in navaja, da je že sigurno, da je bil umor organiziran in sicer s strani »Orjuna«.

Med drugim navaja inkriminirani članek: Po razpustitvi »Orjuna« je ta delovala tajno dalje pod vodstvom ing. Krajca, ki je imel organizirani nekaj ožjih zaupnih ljudi. Med temi so bili zlasti: Verbič, Peric, Kukec, prof. Prosenec in dr. Cepudra. Ker jim je primanjkovalo denarja, so pričeli ropati, ubijati, krasti, organizirati atentate, na »Orient-erpress« itd. To jim je tudi uspelo. Izvršili so vlom v Prestranek na Primorskem, kjer so iz carinske blagajne uropali 180.000 lir. Dalje trdi članek, da so zasnovali atentat na ministra Ninčiča.

Radi tega članka žaljen, je vložil dr. Cepudra tožbo radi pregreška v smislu člena 52. zakona o tisku. Obtožbenica je zagovarjal dr. Lemež in trdil, da je bila v članku pač nerodna stilizacija, da pa ni mislil obtožiti žaliti dr. Cepudra; saj je povzel članek po člankih iz slovenskih dnevnikov.

Razpravi je predsedoval viš. svetnik Mladič, ki je po končanem posvetovanju razglasil sodbo, s katero je bil Protnik obsojen na 2 meseca zapore, 2000 Din globe in na stroške, pa tudi v odškodnino 2000 Din, ki jo mora plačati dr. Cepudra ter mora priobčiti tudi tozadevno sodbo v »Enotnosti«.

KMETSKO - DEMOKRATSKA KOALICIJA priredi

v Celju, v nedeljo, dne 28. novembra 1928 ob pol 3. popoldne

v veliki dvorani Celjskega doma

Manifestacijski zbor

Na zboru govorita voditelja Kmetško - demokratske koalicije dr. Vlado Maček in Svetozar Pribežević in drugi poslanci KDK.

Dnevne vesti.

— **Kralj na lovu.** V nedeljo zjutraj se je odpeljal kralj s svojim spremstvom v okolico Bitolja na lov na jerebice. Na povratku iz lova se je ustavil v vasi Kukurjani, kjer je s svojim spremstvom na livadi obedeloval. Okrog redkih gostov se je zbrala vaška deca, ki jo je kralj pogostil in ji dal 1000 Din.

— **Priloh guvernerna Narodne banke v Ljubljano.** Po dosedanjih dispozicijah prispe novi guverner Narodne banke g. Ignat Bajloni v spremstvu generalnega direktorja Novakovića v sredo ali četrtek v Zagreb, kjer ostane tri dni, da poseti predstavnike hrvatskih gospodarskih krogov in se seznani s poslovanjem zagrebških gospodarskih ustanov, v prvi vrsti seveda z zagrebško podružnico Narodne banke. Iz Zagreba odpotuje g. Bajloni v Ljubljano, kamor prispe najbrž v nedeljo zvečer. Začetkom prihodnjega tedna se bo seznanil z našimi gospodarskimi krogi in gospodarskimi ustanovami. Zeleti bi bilo, da bi imel poset odličnega gospodarskega strokovnjaka za naš gospodarski položaj čim boljše posledice. Naši gospodarski krogi bodo guvernerja Narodne banke sprejeli z odprtimi rokami in mu bodo radevolje pojasnili vse, kar ovira Slovenijo v njenem gospodarskem razvoju.

— **Manifestacije voditeljev KDK v Zagrebu.** V nedeljo zvečer, ko so se vrnil poslanci KDK z velikega zborovanja v Sisku v Zagreb, jim je priredila omladina navdušene manifestacije, med katerimi ni prišlo do nobenega incidenta.

— **Angleška mornarica v Dubrovniku.** V soboto je prispelo v Dubrovnik angleško sredozemsko brodograd, obstoječe iz 6 podmornic in dveh bojnih ladij. V nedeljo dopoldne je posetil komandant flotilje, kapitana bojnega broda Lodge s svojim adjutantom dubrovniškega velikega župana, komandanta mesta in komandanta pomorske vojne akademije.

— **Čilška novinarka v Zagrebu.** V soboto je priredila čilška novinarka Juanita Garcia v Zagrebu zanimivo predavanje o svoji domovini in o življenju naših izseljencev v Chili. Predavateljica je pozdravila v imenu zagrebške sekcije JNU gosp. Vodvarka in ji izročila šopek. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, je sprejelo čilško novinarko z navdušenimi ovacijami. Predavateljica je predložila poslušalcem geografijo in zgodovino svoje domovine, ki je pri nas malo znana, dasi biva tam okrog 10.000 naših izseljencev, med katerimi je mnogo zelo bogatih in uglednih državljanih čilške republike.

— **Brezposelnost na Sušaku.** Na Sušaku prihaja zadnje čase mnogo brezposelnih delavcev, zlasti iz Like in Primorja, da bi dobili delo v pristanišču. Toda na Sušaku je že itak mnogo brezposelnih pristaniških delavcev, tako da ni nobenega upanja, da bi mogli dobiti brezposelni iz drugih krajev delo. Večina delavcev dela v tednu komaj dva dni tako, da niti za kruh ne zaslužijo.

— **Poskusi z novim borbenim letalom.** Iz Novega Sada poročajo, da so te dni poskusili na novosadskem letališču nov tip letala, ki ga je zgradila švicarska tovarna Devoitin nalašč za našo državo. Letalo je zgrajeno za zračno borbo in ima motor Hispano s 400 HP. Aeroplan je izredno lahek in gibljiv in ima močne motorje, tako da je moglo z njim doseči hitrost do 100 km na uro. Letalo se lahko dvigne v 11 minutah 5000 m visoko. Na poskusnem letu je moglo letalo voditi pilot Marcel Doreai, ki ga imenujejo tudi »kralja zrak«. Dorai se je produciral skoraj eno uro v zraku in je vzbudil zanimanje in občudovanje naših najboljših vojaških letalcev. Pri poskusnih letih je bil navzoč tudi vojaški ataše češko-kosovske vojske in pa sam tvorničar Devoitin. Te dni se bodo vršili poskusni leti z novimi letali istega sistema, ki so jih izdelale Škodove tovarne in imajo motorje tipa Hispano.

— **Telefonsko omrežje v Sloveniji raste** sicer polagoma, a neprestano. V bližnji bodočnosti dobe javne telefonske govornice naslednji kraji: Borovnica, Dob, Komenda, Loče, Lukovica, Moste pri Ljubljani, Skofljica in Zreče. Občinstvo se dosti rajše poslužuje telefona, kakor pa telegrafa in ni je skoraj več občine, ki bi si ne želela javne telefonske govornice. Pošte, katere še nimajo telegrafa in telefona, prosijo pošto upravo predvsem za telefon, a za telegraf šele v drugi vrsti. Da bi se telefonsko omrežje še hitreje razvijalo ter dvignili telefonski promet na višek, bi se morale govorilnice pristojbine vsaj za prvi pas najmanj za polovico znižati. Pogovori med bližnjimi kraji bi se silno pomnožili in bi telefon državi na vsak način več nesel kot dandanes. V tem pogledu naj bodo naši poštni upravi ogled druge države, ki znižujejo telefonske pristojbine v prosep telefonskega prometa in državnih dohodkov.

— **Likvidacija udruženja vpoškojenih železničarjev.** V nedeljo se je vršil v Beogradu občni zbor Udruženja železniških vpoškojenih, na katerem je bila soglasno sklenjena likvidacija. Delegat vojvodinskih vpoškojenih se je izrekel za pristop k Udruženju državnih železniških in samoupravnih vpoškojenih. Izjavil je, da se bodo pridružila splošni organizaciji vpoškojenih tudi udruženja v Sarajevu, Zagrebu in v Ljubljani.

— **Smrtina kosa.** Danes je umrla v Bistriški Bistrici v 80. letu starosti g. Fanj Beve, vdova po kr. poštarju. Pokojina je bila vzor slovenske žene, simpatična, plemenita duša. Med prebivalstvom Bohinjske Bistrice je bila splošno priljubljena. Blag ji spomin! Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— **Samomorske igralkice.** V nedeljo je izvršila v Beogradu samomor bivša filmska igralka Nataha Vasiljeva, ki je prispela kot ruska emigrantka po revoluciji v Beograd. Vzrok samomora ni znan.

— **Vreme.** Včeraj je bilo v večini krajev naše države še lepo, samo v Ljubljani

in v Splitu je bilo nekoliko oblačno. Danes se je pa vreme znatno poslabšalo in dunajska vremenska napoved pravi, da bo oblačno s padavinami. Včeraj je bilo povsod izredno toplo. V Splitu je bilo 23, v Beogradu 22,5, v Skoplju 22, v Mariboru in Zagrebu 21, v Ljubljani 19,4. Dežja niso imeli nikjer. V Skoplju imajo še vedno veliko razliko med minimalno in maksimalno temperaturo. Tudi včeraj zjutraj so imeli 1 stopinjo, v opoldanskih urah pa 22. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 760 mm, temperatura je znašala 10 stopinj. K dežju se je pripravljalo že v dopoldanskih urah.

— **Nesreča na lovu.** V nedeljo sta šla v Dolsko pri Ljubljani na lov na ključače puškar Sevkovič in vpoškojen podpolkovnik dr. V. J. Ko sta že nekaj časa lovila, je J. ustrelil in ves strel je zadel g. Sevkoviča. Kakor so kasneje ugotovili, je zadel Sevkoviča 16 šiber št. 10 v glavo, več pa v roke. Le čuda, da ni obležal takoj mrtve. Zakaj je J. streljal, ni znano. Iz strela, ki je moral biti direktno pomejen, kamor je zadel, kajti drugače bi sploh ne bilo mogoče doseči takega zadetka, se more sklepati, da je strelac v skrajni lahkomišelnosti Sevkoviča zamenjal s kako divjadjo. G. Sevkovič si bo gotovo dobro zapomnil takega prijateljskega kosa, ki bi mu bilo sploh treba prepovedati nošnja orožja. Sevkoviču, ki so mu takoj nudili zdravniško pomoč in je baje zaenkrat iz smrtni nevarnosti, so iz glave pobrali že precej šiber, dočim tleče ome na roki globoko v mesu.

— **Nenadna smrt Slovencev v Ameriki.** Dne 26. septembra je šel Janez Jenik iz Trinitada, država Colorado, zdrav in vesel na delo. V rudniku ga je zasula plast kamena in je bil takoj mrtve. Pokojni je bil star šele 27 let.

— **Mošt deluje.** Oktobar je mesec trgatve in mošta. Zato so tudi številni pretepi in pohoji na deželi na dnevnem redu. Tako so te dni v bolnico pripeljali več kmetijskih fantov, ki so skupili pri pretepih. Kol in mošt sta glavno orožje podeželskih junakov. Danes je rešili avto zopet pripeljal dva delavca, ki sta jo skupila pri pretepih. Prvi je 21-letni Lojze Poljanšek iz Smartnega pri Kamniku. Tega je udaril nekdo s kolom tako močno po glavi, da mu je prebil lobanjo. Drugi je 27-letni delavec Ivan Zupan iz Predtrga pri Radovljici. Nekdo ga je med prepirom sunil z nožem v levo roko.

— **Ciril Metodova ženska podružnica v Kamniku** priredi dne 3. novembra koncert s sodelovanjem koncertne pevke ge. Fanči Čadežve (sopran), opernega pevca g. J. Gostiša (tenor), g. S. Vrančiča (vijoličina). Vse točke spremlja na glasovirju gosp. S. Savinšek.

Iz Ljubljane

— **lj Prihod kardinala Hlonda v Ljubljano.** V soboto 27. t. m. se je pripeljal v zagrebški vlakom ob 17.22 v Ljubljano poljski kardinal Hlond, ki potuje v Rim.

— **lj Avtobusni promet.** Kakor opažamo, se naše občinstvo prav rado poslužuje avtobusnih voženj v bližnje okolice. Vendar pa pogreša še nekatere avtobusne zveze, zlasti one s Sv. Križem. Po tej zvezi je od dne do dne večje povpraševanje. Zato naj se nemudoma odprejo avtobusne vožnje na pokopališče. Z njimi bo občinstvo v tem aktualnem času še posebno ustrezno. Dokler ne steče tramvajski tir do Sv. Križa, naj bo avtobus v porabo tja in nazaj moderno avtobusno vozilo. — Eden v imenu številnih ljubljanskih družin.

— **lj Otvoritev javnih telefonskih govornic pri poštah Ljubljana 4 in 5.** Dne 9. oktobra je bila pri pošti Ljubljana 4 (Kopitarjeva ulica št. 1), dne 10. oktobra pa pri pošti Ljubljana 5 (Zaloska cesta št. 1) odprta javna telefonska govornica. Telefon pošte Ljubljana 4 ima številke 3395, telefon pošte Ljubljana 5 pa številke 3496. — Pristojbina za trinituten pogovor iz vseh govornic oziroma s tema govornicami v krajevnem telefonskem prometu Ljubljane znaša 1 Din (brez pozivnice). Sedaj imajo vse pošte v Ljubljani javne telefonske govornice, kar bo občinstvo gotovo pozdravilo. Pripravlja se otvoritev javnih telefonskih govornic tudi pri poštah v najbližji okolici Ljubljane (Dolenja Hrušica, Ježica, Moste pri Ljubljani in Vič).

— **lj Pri javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 14. do 20. oktobra 1928 iskalo delo 692 moških in 333 žensk, skupaj 1025 brezposelnih. Prostim mest je bilo 166 moških in 10 žensk, skupaj 176. Posredovanj se je izvršilo 64 moških in 8 žensk, skupaj 72. Odpotovalo 61 moških in 1 ženska, skupaj 62; odpadlo pa je 177 moških in 1 ženska, skupaj 178 brezposelnih. Delo išče: moški: 1 manipulant za lesno stroko, 2 ekonomista, 2 rudarja, 2 vrtnarja, 6 steklarjev, 1 kamnosek, 5 kovačev, 6 stavb. ključavničarjev, 1 klepar, 7 železničarjev, 10 stroj. ključavničarjev, 10 mizarjev, 2 kolarja, 1 žagar, 1 gravirer - vulkanizer, 1 tapetnik, 12 krojačev, 2 brivca, 1 knjigov. vez, 3 mesarji, 12 pekov, 6 natakarjev, 1 hotel. vratar, 1 inž. kemije, 1 dimnikar, 1 črkoštavec, 1 stavb. tehnik, 17 strojnikov, 1 kupačev, 3 oficerjev, 24 pisar. slug, 21 trgov. pomočnikov, 4 knjigovodje, 36 zaseb. uradnikov, 1 geometer, 1 častnik, 1 slikar-karikatur, 5 hlapev, 145 pomož. delavcev, 58 dinarjev, 4 vajenci; ženske: 9 pisar. moči, 1 knjigovodkinja, 2 kontoristini, 5 prodajalk, 1 restav. blagajničarka, 2 natakarice, 6 šivilji, 1 šivilja za perilo, 15 šivilj za slavnice, 2 prešivalci, 1 črkoškarica, 1 pletilka, 154 tovar. delavk, 26 dinaric, 48 kuharic, služnic, postrežnic, 6 vajenk. — Delo je na razpolago: moški: 2 sodarjema, 12 čevljarjem, 1 kamnoseku, 2 kleparjem, 1 pečarju, 1 mlademu kovaču, 23 zidarjem, 3 tesarjem, 10 stroj. ključavničarjem, 20 navadnim delavcem, 4 hlapev, 2 krojačema, 1 železostrojarju, 4 pleskarjem, 5 mizarjem, 1 kolar. pomočnik, 1 sedlarju, 5 vajencem; ženske: 1 frizerki, 1 mo-

distinji, 10 pletilkam, 1 kmečki dekli, 2 šiviljama za plašče, 1 prešivalki, 6 tkalkam, 1 služnici, 2 modistinjam - vajenkama.

— **lj Oblastni odbor Jadranske Straže v Ljubljani** opozarja vse svoje članstvo in naklonjeno mu občinstvo, da priredi dne 29. in 30. oktobra po Radio - Ljubljani dve predavanji. Predavata prof. dr. Valentin Rožič »O proboju solunske fronte« in odlični pomorski strokovnjak »O našem morju«. Vsi, ki se niso člani »Jadranske Straže«, prejmejo v kratkem osebna vabila za pristop v društvo. Naj ne bo nikogar, ki bi se povabilu ne odzval! Redna članarina znaša samo 1 Din mesečno. Ako bi kdo pomotoma ne dobil vabila, naj se izvoli obrniti na tajništvo Jadranske Straže, veliko županstvo, Bleiweisova cesta 10-I.

— **lj Umestnost zgodovinsko društvo v Ljubljani** priredi v nedeljo 29. t. m. izlet v Celje. Vodi g. konservator dr. Stele. Udeleženci si ogledajo župno cerkev, zanimiv spomenik iz gotične dobe, stropne slike v stari grofiji iz začetka XVII. stoletja ter razvaline starega gradu. Odhod iz Ljubljane glavni kolodvor zjutraj ob 7.38.

— **lj Kanarček je ušel v Rožni dolini.** Kdor ga dobi, naj ga odda proti nagradi v Rožni dolini, cesta VI., št. 4-I.

Iz Celja

— **lj Iz seje okoliškega občinskega odbora.** V nedeljo 21. oktobra dopoldne se je vršila seja okoliškega občinskega odbora, ki je bila polnoštevilno obiskana. Soglasno je bilo sprejeto poročilo županstva in odo-

bren zapisnik zadnje seje. Parcele na Jezovnikovem posestvu so se razdelile v svrhu zazidave z majhnimi stanovanjskimi hišicami. Glede ljudske kuhinje v Gaberju je bil sprejet sklep, da se stopi v stik z Delavsko zbornico. Občnina stoji na stališču, da mora imeti ona in Delavska zbornica izključen vpliv in vodstvo Ljudske kuhinje. Nabava gramoz za nasipanje cest se odobri. Električni vod na Polulah se podaljša, v Liscach pa se napravi dve novi cestni svetiljki. Poročilo računskih poročevalcev se odobri proti glasovom socialistov, ki izjavijo, da ne glasujejo za poročilo vsled tega, ker nimajo nobenega zastopnika v odboru. Seja je bila stvarna.

— **lj Uršulin sedim v Celju** je bil prav dobro obiskan. Tudi kupčija je bila dobra, zlasti čevljarji so bili zadovoljni. Tatvini sta se dogodili samo dve. Dvema ženskama so neznan žeparji odnesli eni 700, druga pa 200 Din. Na živalskem sejmu se je prodalo nekaj živine, cene so bile zmerne.

— **lj Varujte se žeparjev!** V soboto, dne 20. t. m. so biskali Celje žeparji, ki so drugače v Celju na poslu le ob sejmskih dnevih. Na Glavnem trgu so imeli v dopoldanskih urah še precej dobro žetev. Odnegli so Amaliji Ojsteršek 145 Din in torbico, Emiliji Erman denarnico s 20 Din, Eliziji Nerad torbico s 40 Din, Alojziji Podvornik denarnico s 30 Din in Mariji Cafuta 80 Din.

— **lj Celjski mestni urad** bo v ponedeljek in torek, dne 5. in 6. novembra radi snajenja zaprt.

Ni vse zlato, kar se svet

Resnica o poletu »Grofa Zeppelina« v Ameriko. — Zrakoplov je ušel katastrofi samo po srečnem naključju.

Ves kulturni svet se je zanimal za polet »Grofa Zeppelina« v Ameriko in pretežna večina ljudi je mislila, da je novi nemški zračni orjak brez vsakih težav preplul veliko lužo. Mnogi so tudi mislili, da so tvorila posadko »Grofa Zeppelina« nekaka nadnaravna bitja, katerim se ne more pripetiti nobena nezgoda. Toda vsaka stvar ima svojo solnčno in senčno stran in tako je tudi s poletom »Grofa Zeppelina« v Ameriko.

Govori se, da je ušel »Grof Zeppelin« katastrofi prav tako slučajno in posrečnem naključju, kakor nesrečni Nobilov zrakoplov »Italia«. Cel teden je baje plul zrakoplov nad oceanom, izročen na milost in nemilost močnim vetrovom, ki so ga gnali proti jugu. Motorji so deloma odpovedali, deloma pa niso mogli kljubovati silnemu nasprotnemu vetru. Sin dr. Eckenerja in dva monterja so napenjali vse sile, da so zakrpal dva krat raztrgano platneno prevleko levega horizontalnega krmila.

V ponedeljek dopoldne je Flemming, ki je med vojni vodil »Zeppelina« med napadi na London, prosil Eckenerja, naj pusti vse stroje funkcijonirati s polno paro. Če bi bil Eckener tej prošnji takoj ustrejel, bi bili ubiti vsi trije njegovi spremljevalci, ki so takrat popravljali poškodovano krmilo. Pretiila jim je nevarnost, da jih silen zračni pritisk odpiha iz višine 300 metrov v morje. Kolika zmeda je vladala med poletom v zrakoplovu, priča dejstvo, da je Eckener po kratkem oklevanju ustrejel Flemmingovi prošnji. Tragičnih posledic ni bilo samo zato, ker je njegov sin z monterjema baš končal popravila in se

umaknil v notranjost zrakoplova. Samo nekaj sekund je manjkalo, pa bi bili vsi trije padli v morje.

Posadka je bila v teh kritičnih trenutkih izročena na milost in nemilost usode. Zaman je skušala priti v radiobrzajeno kajuto, čije vrata so bila zaklenjena. Posadka je trpela ves čas silno pomanjkanje vode. Nepričakovano sprejem so pripravili posadki na letališču v Lakehurstu. Komaj so stopili nemški letalci iz zrakoplova, jih je obkolil močan oddelek vojaštva in jih odvedel v pisarno, kjer so jih štiri ure preiskovali. Nemci so energično protestirali, toda vse je bilo zaman. Pri reviziji so jim ameriške oblasti zaplenile med poletom izdelani film, da se ugotovi, če niso morda ponesli kakih važnih strateških postojank.

Po reviziji je prišla vsa posadka pod nadzorstvo policijskih agentov. Edini, ki se ni dal terorizirati, je bil Reimer iz Weehawkena (Novi Jersey), ki se je izkazal, da je plačal 300 dolarjev za polet in da torej ne smejo ravnati z njim kakor s kakim tihopecem. Izjavil je, da ne bo nikoli več potoval z zrakoplovom, ki je po njegovem mnenju prikladen za poštni, nikakor pa ne za osebni promet. Pričetoval se je, da je vladala v kabini neznozna atmosfera, kajti za ventilacijo sploh ni bilo poskrbljeno. Posadka je izgubila glavo in dva dni je vladala v zrakoplovu splošna zmeda. Tudi del nemškega tiska napada dr. Eckenerja in ga kritizira poleg »Grofa Zeppelina«. »Berliner Tagblatt« pravi, da je bil ta polet nacionalistični humbug.

Hinchliffova vdova o tragediji svojega moža

Kaj pripoveduje vdova junaškega letalca, ki je poletel z Elso Mackay čez ocean in je brez sledu izginil.

— Ves svet se je zanimal za tragedijo mojega moža in hčerke lorda Hinchapca Else Mackay, ki sta poletela čez ocean in sta brez sledu izginila, — je pripovedovala vdova znamenitega letalca Hinchliffa v pogovoru z ameriškim novinarji. — Bila bi se odločila za usodni polet z možem in delila bi bila z njim tragično usodo, da nimam dveh hčerk, ki ju nisem hotela zapustiti. Z možem in Elso Mackay smo bili v Grandhamu v hotelu, kjer smo čakali, da se vreme zboljša. Že takrat sem imela občutek, da me čaka v najbližnji bodočnosti nekaj strašnega. Prvič v življenju sem se bala posledic nameravanega poleta. Elsa Mackay je menda vedela, kaj mi teži srce in skušala me je potolažiti.

Prispela sem v Grandham, da bi pristostovala moževemu startu. V soboto in v nedeljo je bilo pa vreme tako slabo, da smo morali ostati v hotelu. Mlajša hčerka je zbolela in morala sem se vrniti domov. Ločili smo se v nedeljo zvečer. Mož mi je prigovarjal, naj se vrnem v Grandham v torek, če hčerka do tega dne ozdravi. V torek se je pa hčerka še vedno počutila slabo in zato sem sklenila odpotovati v sredo. Vreme je bilo še vedno slabo. V noči od toka na sredo mi je mož telefoniral, da se je vreme zboljšalo in da namerava takoj startati. Srce mi je zastalo in bala sem se, da bi mi glas ne izdal, ko sem mu želela srečno pot. Obliubila sem mu, da prispem za njim v Newyork. Bodi mirna in ne boj se zame, mi je odgovoril mož. To so bile njegove zadnje besede.

Obesila sem slušalko in ostala sem sama v nočni tišini, zavedajoč se, da se je odločil moj mož za nekaj, kar se ni še nikomur posrečilo. Naša hiša stoji v Purleyu, kjer vlada ponoči grobna tišina. Bila sem popolnoma sama, tako sama, kakor moj mož in njegova spremljevalka med nebom in zemljo. Skušala sem se uživati v njun položaj,

da bi ju mogla vsaj tako spremljati na nevarnem poletu.

Kmalu mi je začela vest očitat, da sem se zbala nevarnosti in da nisem poletela z možem. Tolažila sem se z mislijo, da je bilo bolje za mojega moža, da je vzel s seboj več bencina, nego da bi vzel mene, ki bi ga bila med poletom samo ovirala. Na počitek seveda ni bilo misliti. Hotela sem pokaditi cigareto, da bi si pomirila živce. Roka se mi je pa tako tresla, da je malo manjkalo, da si nisem zažgala las, ko sem hotela prižgati cigareto. Vzela sem knjigo, toda črke so mi plesale pred očmi. Začela sem hoditi po sobi, da bi me hoja utrudila, da bi mogla zaspati. Toda kolena so se mi tako šibila, da sem morala kmalu sedeti. Bila sem žejna in grlo se mi je tako sušilo, da sem stopila v kuhinjo po vodo. Toda kozarec mi je padel iz rok in se razbil.

Ko sem se omožila, sem svečano obliubila možu, da ga ne bom nikoli ovirala v njegovi karieri in da moja bojazn nikoli ne bo preprečevala njegovih načrtov. To obljubo sem vedno držala. Toda ko sem sedela po njegovem startu sama doma, sem začela razmišljati o svoji obljubi. Mučilo me je vprašanje, je-li bilo prav, da sem ga pustila v nevarnost samega. Ljubila sem svojega moža, toda njegova slava mi ni ugajala. Spoznala sem, da nisem ravnala prav, ko mu nisem prigovarjala, naj opusti preokupcijski polet. Kar se mi je zadelo, da vidim pred seboj njegove oči, ki mi očitajo, da sem ga pustila samega na tako nevarno pot. Toda te misli so nasprotovale njegovim idealom, ki sem jih morala respektirati, kakor njega. Bila sem prepričana, da bi raje junaško umrl, nego živel v miru in zadovoljstvu.

Strašna noč je končno minila. Težke misli so mi rojile po glavi in včasih se mi je zdelo, da je možev aeroplan srečno dosegel svoj cilj. To zavest je pa takoj izpodrinila slutnja, da je mož padel

v morje in utonil. Videla sem v duhu aeroplan, čigar propeler je pokrival led, in svojega moža, ki je moral pristati nekje v ledeni puščavi, kjer zaman pričakuje pomoči.

Čez dan nisem imela časa razmišljati, ker sem morala skrbeti za deco in gospodinjstvo. Morala sem streči bolni hčerki in nadzirati služinčad. Delala sem vse mehmično. Sama ne vem, kaj sem govorila, kajti moje besede niso bile izraz misli in občutkov. Pela sem ob hčerkinji postelji, dokler dete ni zaspało, potem sem pa začela plakati. Stokrat bolje je deliti z ljubljanim človekom nevarnost, kakor pustiti ga samega. Nesigurnost je največja muka.

Druge moči se skoro sploh ne spominjam. Opetovano se mi je zdelo, da je mož pri meni in da govorim z njim. Vso noč sem ostala oblečena in oči sploh nisem zatislila. Drugi dan, v četrtek, bi bil moral prileteti v Newyork. To naj bi bil najuspešnejši dan najinega življenja. Upala sem, da je moje bojazni konec, da se je vse srečno izteklo in da dobim vsak čas radostno vest, da je moje letalo srečno doseglo ameriško obalo. Komaj se je pa dobro zdanilo, me je znova obšla zla slutnja. Telefonirala sem vsakih pet minut, toda možnega letala v Ameriki niso opazili. Čas, ko bi moral doseči Newyork, je bil že davno minil. O polnoči sem še vedno telefonirala na vse strani, toda srce mi je že govorilo, da je mož za vedno izgubljen in da sem vdova. Skušala sem se nasmehljati, toda groza me je obšla, ko sem slišala lastni smeh. Grizla sem ustnice, da bi utihnil histerični smeh. Znova sem planila k telefonu, da bi mi vsaj sporočili, da je mož mrtve.

Zdaj imam občutek, da je mrtvi mož pri meni in da sem bila poročena z mrtvim. Toda zdaj nisem več tako nesrečna kot sem bila prve dni. Čutim namreč, da me možev duh tolaži in vzpodbuja, naj ne obupam. Najstrašnejše imam že za seboj. Usoda mi ga je iztrgala, toda tolaži me zavest, da je umrl junaške smrti. Upam, da se mi posreči ohraniti naš dom, ki je poln spominov na znamenitega letalca. Neštetokrat se je dvignil v višave, dokler ni spaval njegov duh visoko pod sinje nebo.

Kakor v Decameronu

Da Boccaccio v svojem »Dekameronu« ni lagal in pretiraval, dokazujejo dve drastični zgodbi, o katerih poročajo italijanski listi. Prvi dogodek se je pripetil v malem kraju Cedeviso pri Padovi. Tamošnji okrajni zdravnik Fava, ki je bil že vdovec in je imel več otrok, je bil kljub svoji solidni starosti še vedno zelo podjeten in velik don Juan. Vse mestece je vedelo, da zahaja Fava k neki omoženi ženski v vas. Seveda se je o tem mnogo šušljalo in končno je nekdo na račun starega vdovca spesnil satirično pesem, ki je šla od ust do ust. Naravno, da sta se čutila zdravnik in varani zakonec prizadeta. Toda zgodilo se je nekaj nepričakovane. Namesto da bi mož ljubimca svoje žene pošteno nakresal, ga je povabil k sebi in zasnovala sta načrt, kako pošteno izplačati avtorja zlobne pesmice. Najela sta pet znanih pretepačev, ki so bili poprej eksponirani komunisti, pozneje pa goreči fašisti, a so bili radi svojega divjstva izključeni iz organizacije. Ta družba je pesnika izvalila v gostilno in najbrž bi bilo po njem, da prebivalstvo ni pravčasno zavohalo nevarnosti. Najeti pretepači so morali z zdravnikom in varanim možem vred v zapor.

V kraju Veneria Reale se je pa odigrala strahovita rodbinska tragedija. Zena nekoga Scoletta je možu priznala, da jo zapeljuje in nagovarja njegov oženjen prijatelj. Scoletta je od jeze zaškripal z zobmi in zasnoval zloben načrt. Zena je morala povabiti svojega zapeljivca k sebi. Ta ni slutil nič hudega in prišel je k njej v vas. Mož je torej imel dokaz nezvestobe. Ves divji je napadel svojega bivšega prijatelja in ga z bodalom 50krat sunil v trebuh in prsa. Nato je truplo stlačil v vrečo in zakopal na vrtu. Zena ga je ovdavila in se tako iznebila obeh.

Prememba radio-programa

Sreda 24.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila; 19: Srbohrvaščina, poučbe prof. Leben; 19:30: Ledena doba in njeni sledovi v Sloveniji, predava dr. Valter Bohinjec; 20: Klavirski večer prof. Noča; 1. Mozart: Sonata A-dur, 2. Brahms: Intermezzo iz sonate F-mol, 3. Marx: Prædium; 4. Debussy: Arabeska; 5. Martuzzi: Scherzo; 6. Novak: Serenada; 7. Chopin: Mazurka; 8. Liszt: Etude de Paganini No. 5. Vmesne točke pole g. Rus; 21:30: Poročila. — Četrtek, 25.: 12: Reproducirana glasba in borzna poročila; 19: Laščina, poučbe prof. Gruden; 19:30: O radiu, predava prof. Andree; 20: Komorni večer. Komorni trio za cello, gosli in klavir. Sodelujejo člani kr. opere. Koncertni mojster prof. Ivan Trost, sollo - cellist Avgust Müller in kapelnik Niko Stritof. 1. L. v. Beethoven: G-dur op. št. 2. Adagio: Allegro vivace — Largo con espressione - Scherzo (Allegro — Finale (Presto); 2. Niels W. Gade op. 29. Novelette, a-moll Allegro scherzando — Andantino con moto — Moderato Larghetto con moto — Finale (Allegro); 21:30: Poročila.

Ah tako.

— Poznaj sem moža, ki je vedel do sekunde točno, kdaj umre. In izkazalo se je, da je imel prav.

— Kako pa je mogel vedeti, kdaj ga ugrabi smrt?

— Predsednik porotnega sodišča mu je povedal.

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Roman.

Čim se je Ottale prepiral, da ga Ziana ne more slišati, je zašepetal gostu:

— Oprostite, gospod, da sem bil po opravkih zadržan. Bili ste že jutraj tu to vem.

— Na vašo zahtevo, kakor veste. Mišl sem, da je zadeva nujna, zato...

— Ne bom vas dolgo zadrževal. Vaš sloves mi jamči za vašo poštenost.

— Za kaj gre?

— Za neke listine, — je odgovoril žid.

— Te listine so zelo važne in rad bi jih spravil pri vas. Star sem in vsak čas lahko umrem. Te listine niso moje, bile so mi poverjene. Naj vam zadostuje zagotovilo, da je bodočnost, a morda tudi eksistenca mnogih odličnih mož odvisna od njih, ki jo hranijo te listine. Nova vojna in odhod brodograja me sili, da vam jih takoj izročim. Sicer bodo pa pri notarju boli varne, nego pri meni. Evo jih. Menda vam ni treba še posebej omenjati, da mora ostati to med nama.

— Bodite brez skrbi, — je odgovoril notar in spravil listine.

— V Benetkah, — je nadaljeval stavec, — se mora človek vedno bati vohunov in ovaduhov. V Benetkah so izdajalci med uradniki in lakaji.

— Komu naj listine izročim, ko pride čas?

— Možu, čigar ime je označeno na kuverti.

— Dobro, ali imate še kako željo?

— Ne, gospod.

— Torej zanesite se name, — je dejal notar in se poslovil.

— Zdaj sem rešen te skrbi, — je mrmral Ottale po notarjevem odhodu. — Tako važne listine in v tako nevarnih časih... Toda kako to, da se je noč moj gost tako zakasnil?

Žid se je naglo obrnil in zagledal Ziano, kako je gledala skozi priprta vrata na hodnik.

— Kaj počenjaš tu? — je vprašal radovedno.

— Dragi oče... Priznati moram, da mi pogled nehote uhaja tja, od koder prihaja vsako noč naš prijatelj. Ta vhod, za katerega niti Taddeo ne ve...

— Da, je odgovoril stavec, — skozi ta vrata so prinašali nekoč beneški plemiči svojim prednikom in meni dragocene pribore, da smo jih raztopili in prekovali v denar za republiko. Zdaj so pri kartah in ljubih tako obubožali, da

te poti sploh ne poznajo. Čudna je naša hiša, Ziana. Človeku se zdi, da so videli razpokane stene že mnogo skrivnostnih pojavov, ki ne bodo nikoli pojasnjeni. Pred menoj je upravljal državno kovnico Daniel Wimfen, pred njim pa portugalski žid Sebastijan Gonzales. Na tem stebri sem našel dvajset imen. Človek bi dejal, da je to ječa, ko vidi okovana vrata in zamrežena okna. Železne mreže in zapahi, ko pa nimamo zlata, ko moramo sami prosjačiti in jemati na posodo, da posojamo plemičem. Nekaj zlatih posod in malo cizelirane srebrnine, to je vse, kar imamo. Zaklad sv. Marka ima vsaj dve kraljevski kroni, mnogo dragocene posode, zlata, z biseri posajane oklepe in evangelij sv. Marka. Neki Caudio Stamati je ukradel ta zaklad. Toda tu ne bo mišče iskal zaklada, kajti razen tebe, Ziana, nimam nobene dragocenosti. Čuj, zdi se mi, da slišim na hodniku pred hišo korake. Ali ni to naš prijatelj? Nedvomno bo to moj odrešenik. Vedno ga nestrošno pričakujem in bojim se, da bi ne zamudil ali izostal. Brez njega si ne morem misliti življenja, Ziana.

— A kaj šele jaz, oče! Saj tičim večer za večerom v svoji sobici in poslušam, kako odmevajo po hodniku njegovi koraki.

— Torej boš mislila nani, čeprav ga ne boš več videla?

— Ga ne bom več videla? Torej odide ali pa je že odšel? Oče, povejte mi vse po pravici.

Solze so ji stopile v oči. Siliha je v očeta, naj ji pove, toda ves njen trud je bil zaman.

— Da, oče, vedno bom mislila nani. Saj vas imam rad in tudi z menoj je vedno tako priazen. V njegovih mislih je toliko ponosa, obenem pa obožnosti, da se mi smili. Zavrt je v neko čudno taino, obraz mu zakriva maska, ki pa ne more vedno skriti solz. Ljubim ga, toda moja ljubezen je čista in sveta, kakor je ljubezen do boga in vas, dragi oče.

— Prav praviš, hčerka. Ta mož je najina sreča. Saj veš, kadar pride k nam, pride z njim božji blagoslov.

— A jutri naj odidem! Morda odidem za vedno v izgnanstvo, ne da bi videla njega in zvedela, kdo je. Bati se zani in ne vedeti, kakšna nevarnost mu preti. Ne vedeti, je-li zemlja, po kateri hodi, njegovo zavetišče ali izgnanstvo. Benetke, o Benetke, kako grozne so vaše tajne!

Ziana še ni končala svojega tarnanja, ki ga je žid ves ginjen poslušal, ko se je začul pri priprtih vratih rahel ropot. Skozi ta vrata je vsak večer prihajala maska.

Že pri pogledu na tega moža v črnem dominu, mračnega in molčnega kakor grob, bi bilo zadržalo vsako drugo dekle, razen židove hčerke. Njegove zenice so skozi masko tako žarele in vse njegovo bitje je bilo tako zamišljeno, da ni bilo mogoče odvrti pogleda od njega. Ali je bil ta mož angel ali demon? Ali je prihajal v židovo hišo kot izkušnjavec lepe Eve, ali pa je prinašal božji blagoslov? Ziana je vedela samo to, da je bila v njegovi navzočnosti zamišljena in razburjena. Njegov vpliv na njo je bil čudovit.

Komaj je vstopil, se je približal Ziani. V roki je držal šopek rož. Izročil ji ga je in jo poljubil na čelo.

— To so zadnje rože, ki jih dobite od svojega prijatelja, Ziana, je dejal z drhtečim glasom. — Kajti vi odpotujete, jaz pa ostanem v Benetkah.

Pri teh besedah je globoko vzdihnil in se masnil na Ottalov stol, kakor da bo zdaj zdaj omedlel.

— Vi ostanete v Benetkah? — je vprašala začudeno. — Za vedno ostanete tu?

— Za vedno.

— Benetke so torej našemu prijatelju tako pri srcu, da jih niti za hip ne more zapustiti.

— Benetke, drago dete, ki jih razuzdani plemiči tako ljubijo, mi leže na ramenih kakor obok ječe in ta ječa... ljubim jo, kakor ljubijo drugi svobodo. Moje življenje in moja smrt pripadata Benetkam. Brez beneškega zraka ne morem živeti. Nič ni mojega, niti tajna mojih misli, in zato se vedno bojim, Ziana, da pogleda vohunstvo pod mojo masko in v mojo dušo, da me bodo Benetke nekega dne kaznovale za iskreno prizadevanje in vročo željo, da jih osrečim.

— Obžalujem vas.

— Taka je moja usoda.

— Morda se pa izpremeni.

— Nikoli.

— Ah, gospod, predno zapustim to mesto, mi dovolite poklekniti pred do- za in objeti njegove noge. Če ste izgnanec, vas pomilostite. On je dober in moč ima v rokah. Mojemu očetu zelo zaupa.

— Dete, vi ne veste, da dož v Benetkah ne igra nobene vloge.

— Če on ne more pomagati, se pa za- tečem h grofici d' Azola, k moji pokroviteljici.

— Molčite! Obračati se na grofico d' Azola bi pomenilo izdati me.

— Prestrašili ste me, — je dejala Ziana z drhtečim glasom.

Julka Kureševa nedolžna?

Senzacionalne ugotovitve dunajskega novinarja. — Tudi francoska javnost dvomi o Julkini krivdi. — Proces bo najbrž revidiran.

Dunajska »Die Stunde« prinaša zanimiv članek izpoda peresa svojega stalnega pariškega dopisnika E. G.-a., ki se zelo toplo zavzema za nesrečno obsojenko Slovenko Julko Kureševno in indirektno namigava, da je Kureševa nedolžna.

Pariška porota je obsodila 32-letno Julko Kureševno na podlagi indicij na smrt, čeprav je trdovratno tajila svoje dejanje piše dunajski novinar. Proces je bil dramatičen, razglasitev obsodbe je vplivala strahotno in porazno. Obsojenka divja kakor blazna v svoji celici. Že so nastali prvi dvomi o krivdi nesrečne ženske. Če Julka umora res ni izvršila stojimo pred eno najgroznejših justičnih zmot v zadnjem desetletju.

Kureševa se je pri obravnavi vedla vse tri dni zasliševanja tako, kot je potrebno, da porotniki potrdijo vsa vprašanja glede krivde. Lagala je in nehotje je napravila vtis, da ne laže zato, da bi rešila svojo glavo marveč da skuša v prepričanju, da bo oproščena, prikriti resnico. Porotnikom so predložili njene velike roke, ki so baje zadavile 13-letno dekletce in ukradle 3000 frankov. Sarkastično je obtoženka pripomnila: »S temi rokami sem bila rojena.«

Mati nesrečnega otroka je prišla v žalni obleki in s pajčolanom na obrazu v dvorano. Jokala je pretresljivo, pljunila je na obtoženko in klicala boga, naj jo kaznuje za zločin.

Marsikatera priča tega teatraličnega nastopa ni videla, kaj ima to opraviti z indicijami. Celo babico nesrečne umorjenke so pozvali za pričo. Videla je Julko pred dobrim letom, vendar je že takrat v njenem peldenskem pogledu čitala namen umoriti njeno nedolžno nečakinjo. Že takrat so baje Julkine roke dišale po krvi! Babica je to pripovedovala tako sovražno, da se je morala celo obtoženka smejati. V tem trenutku je mati pretresljivo zakričala. Ta komedija je seveda vplivala na porotnike. Državni pravdnik je že popreje zahteval Julkino glavo in na pomoč mu je prišlo tudi časopisje. Za pariške liste je bilo že vnaprej jasno, da je Julka morilka. Vse to se je kopičilo nad Julkino glavo, in sirota je imela še to smolo, da ni bila lepa... Samo lepe, dražestne ženske najdemo milost v očeh pariških porotnikov.

Da so tri priče videli vstopiti v hišo roditeljev baš usodnega jutra neko blondinko, da pa so pri razpravi vse tri spoznale v Kureševi kljub njeni črni dežji glavi žensko, ki je odpeljala otroka, ni pri razpravi igralo nobene vloge. Zvabila jo je baje že dopoldne v Bois de Boulogne, ji vzela 3000 frankov in jo zadavila. In preiskava je pokazala, da je bil umor izvršen dopoldne. Ampak nesrečna žrtve je bila ob treh popoldnih, ko jo je našel neki paznik, še gorka in je še hropela...

Ko je senat razglasil sodbo, se je Kureševa zgrudila na tla. Vsa obupana in ogorčena se je zvijala na tleh in šepetala:

»Ti figarji so me res obsodili!«

Zdaj sedi v celici smrti v zatohli ženski jetnišnici Saint Lazare. Dobra sestra Leonija ravna z njo zelo lepo. Predsednik republike bo Julko najbrž pomilostil. Ni običaj, da žensko obsodijo na smrt, kaj šele justifikirajo.

Vsa iz sebe bega Julka po celici, s pestmi zbija po zidu, njene roke so že vse krvave. Dan za dnem divja, kliče na pomoč, prisega in roti paznike, da je nedolžna. Pretresljivo je njen krik za njenimi štirimi otročji, o katerih ne ve, kje so. Ta krik prodira tudi v javnost. Ali je dovolj močan, da bo razveljavil obsodbo, ki zelo spominja na srednjeveške obsodbe, izrečene na podlagi domnev? Že se oglašajo časopisje, že vprašuje vodilni pariški list: Kaj pa, če je res nedolžna? Zagovornik skuša od svoje klientke zvedeti resnico: Ali je bila sama? Kdo je bila ona blondinka? Koga skuša Julka rešiti? Ali je sploh sokriva? Prepričan je, da čuva Julka tajnost, ki jo bo še izdala in ki bo prisilila sodišče, da odredi revizijo procesa.

Usmiljeno srce.

Ko so privlekli Daliena na morišče, so rabli neusmiljeno pretepali konje, ki bi morali nesrečneža raztrgati. Hčerka bankirja Boudeta je vzkliknila: Ubogi konj!

Iz sv. pisma.

Svetopisemsko pravilica, da je hudič v podobi kače zapejal Evo, da bi mogel podjarmiti človeštvo, pomeni, da možki že od pamtikeva podlegajo ženskam, ženske pa hudiču.

Št. 37.347/28. ref. IX.

Razpis.

Mestna občina ljubljanska razpisuje

dobavo štedilnikov, peči in parketov

za novo mestno stanovanjsko hišo na Poljanah.

Ponudbe je vložiti pri mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored 2/II, dne 3. novembra 1928 do 11. ure dopoldne.

Potrebni ofertalni pripomočki se dobe pri gori imenovanem uradu od 24. oktobra 1928 dalje.

MESTNI MAGISTRAT V LJUBLJANI,
dne 19. oktobra 1928.

Ali že imate šlbum slovenskih književnikov

ki prinaša 267 **PORTRETOV** naših velemož v ba- krotisku. — Zastopani so leposlovni, znanstveniki, narodni buditelji, uredniki in publicisti od najsta- rejših časov do danes.

Umetniško vezana knjiga velja s poštnino vred Din 170.—, broširana Din 140.—. Naroča se v

Knjigarni Tiskovne zadruga
v Ljubljani

Prešernova ulica štev. 54 (nasproti glavni pošti).

TOBLER

Svetovna tovarna čokolade, bombonov, luskov.
EDINA ČOKOLADA BREZ KONKURENCE

z alpskim mlekom
mandlji, čimka, z moka, vinski, čokoladni
v tablicah, kroketih in napitnikih

Zahtevajte posodi!
1841

POLNO VITAMINOV

Črna zimsko suknja
dobro ohranjena, se proda za
Din 500.—. Naslov v upravi »Slov.
Naroda«.

Moško suknjo

črno, skoraj novo, za srednje mo-
ško postavu, ugodno prodam v
Rožni dolini, cesta VI, št. 4/I.
2020

Črno laska

Pismo dvigajte v upravi »Slov.
Naroda«. Zelo važno.

Lokal

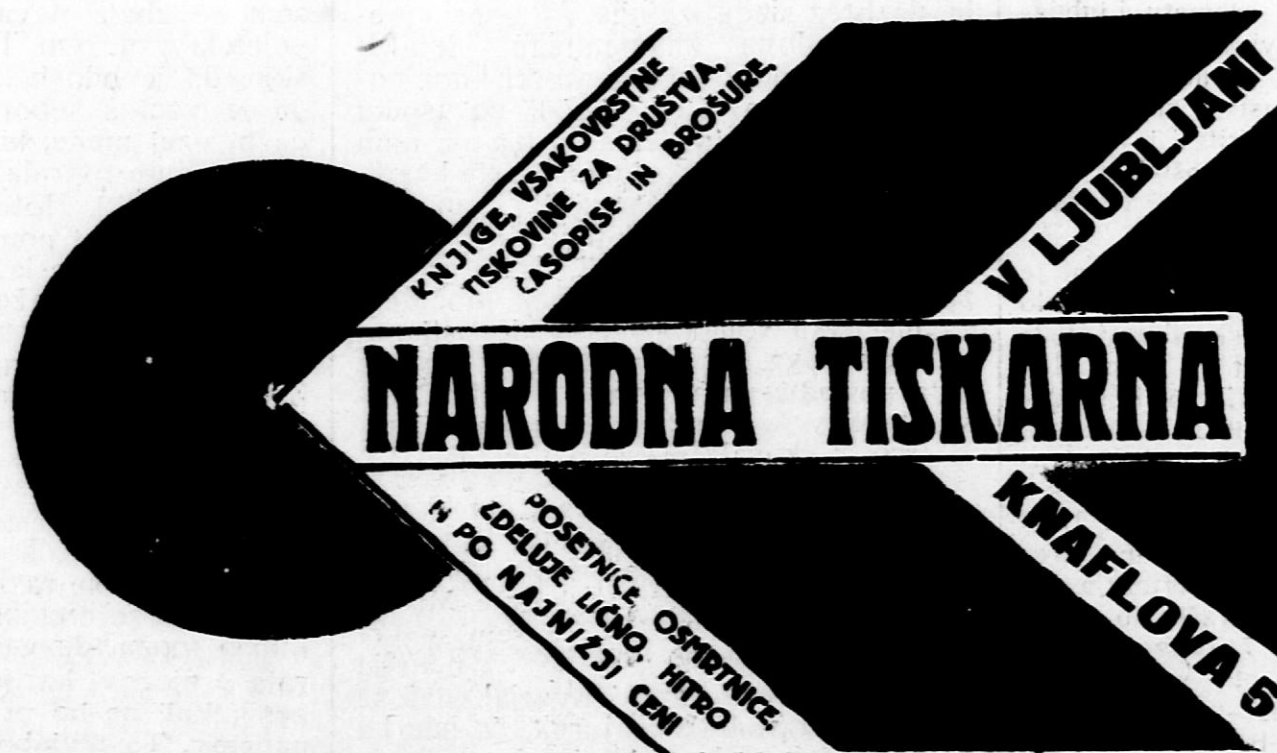
primeren za trafiklo, s stanovanjem
dveh sob, kuhinje in pritliklin, iše
mirna stranica v mestu ali na pe-
riiferiji. Ponudbe na upravo tega
lista pod »Suho stanovanje 2039«.

Šivilja-pomočnica

iše delo. Nastop takoj. Ponudbe
na upravo lista pod »Šivilja/2002«.

Enodružinsko hišo

(vilo) z vrtno, dobro ohranjeno,
elektrika in vodovod, v Ljubljani
ali na periferiji, kupim. Ponudbe z
navedbo cene na upravo tega lista
pod »Ugodno« 2040«.

NARODNA TISKARNA

POSREDOVATELSTVO
POSREDOVATELSTVO
POSREDOVATELSTVO

Zahvala

Prejel sem od svojih prijateljev, to-
varišev in znancev toliko iskrenih če-
stik, da mi ni mogoče, zahvaliti se vsa-
kemu posebej, tako, kakor bi rad.
Globoko ginjen od tako nepričako-
vanih izrazov blagonaklonjenosti, mi
bodi dovoljeno, da se tem potom vsem
najsrčnejše zahvalim.

Dr. I. Högl.

Štajerska portugalka

je došla. Pavla Feldstein. 2038

Krasna bukova drva

zdrava, popolnoma suha, iz pokr-
tega skladišča, dobavljiva promptno
Cobin, Wolfova 1. Tel. 2756. 93-T

Službo vratarja

ali nočnega čuvaja iše invalid.
Ponudbe na upravo lista pod
»Takošnji nastop/1978«.

Kanarčki harcerji

čistokrvni, fini pevci, se prodajo.
Bobovičeva ul. 33. 2028

Kovaški pomočnik

vojaščin prost, iše službe. Na-
stop 1. novembra. Ponudbe na
upravo lista pod »Solidno/1985«.

Za dom!

za šivilje, krojače, čevljarje itd.

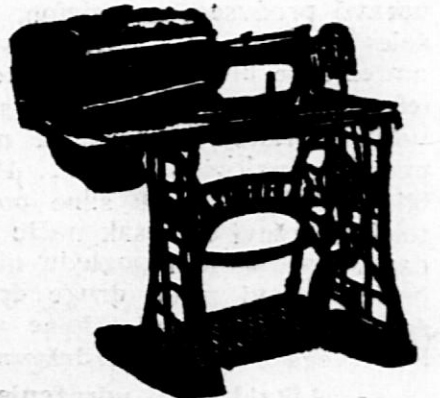
STOEWER šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja omogoči
(obdajal, veže (stih), krpa pe-
rijo in ogavice. Brez vsakega
premljanja plošč in drugo je
stroj v minuti pripravljen za
za vsako in ravno tako hitro
sopet za savadno šivanje — Po-
loži vseh prednost, ki jih za-
vsota šivalni stroj STOEWER,
je tudi enostaven.

Ne zamudite ugodne prilike in
ogleda si to izrednost pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Šteubergova 6. I.

Družbena post v yemnin, robi
znanost — Ugodni plačali
posodi — 15letno letstvo.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

odeluje vsakovrtno kredite, oskomiira menice, luga. Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem
stra takture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse računov ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše.
v bančno stroko spada oče posle